

Virus de la grip aviar

Aus de corral

Informació general

La grip o influenza aviar es una malaltia greu i molt contagiosa de les **aus**, de corral i silvestres, produïda a per un virus de tipus A. Hi ha molts de subtipus de virus de la grip aviar, i en grans trets es poden classificar en virus de baixa patogenicitat, que causen una simptomatologia respiratòria lleu, o d'alta patogenicitat, com es el cas del subtipus H5N1, responsable dels actuals brots de grip aviar que han esdevingut a l'Àsia.

Les aus domèstiques, ànecs, ànneres, indiots, guatlles i faisans són les que pateixen la malaltia. Moltes espècies d'aus silvestres, especialment les aquàtiques, també són susceptibles, però generalment no presenten cap simptomatologia.

Les aus domèstiques generalment s'infecten per contacte directe o indirecte amb aus aquàtiques portadores d'un virus d'influenza de baixa patogenicitat, que per mutació es podrà convertir en una variant d'alta patogenicitat i infectar ràpidament a altres aus de la seva mateixa espècie. Excepcionalment aquests virus podran afectar a altres espècies.

La influenza aviar es va identificar per primer cop fa 100 anys a Itàlia, i des de llavors, s'han comptabilitzat 21 brots de la malaltia a intervals irregulars a distints punts del planeta. El virus H5N1 es va aïllar per primera vegada en una oca domèstica a la Xina a l'any 1996; a l'any 1997 es va presentar la malaltia a pollastres a Hong Kong i van aparèixer els primers casos de contagi a persones. Lo que semblava que havien estat uns casos molt puntuals, van tornar a aparèixer a principis del 2004 com a brots de grip aviar altament patògena a distints països d'Àsia on també es presentaren casos de persones afectades.

La gravetat del virus H5N1 radica en la seva ràpida propagació i expansió geogràfica, el gran impacte econòmic i social que comporta i el risc que representa per la salut humana. Ja s'ha detectat a 10 països.

Tots els casos de persones infectades pel virus aviar H5N1 s'han donat a regions d'Àsia on les aus de corral són un element important de l'economia domèstica, per lo qual a les cases hi ha un estret contacte entre les persones i les aus; i per l'altre banda, al ser regions molt pobres es freqüent que es mengin les aus que estan malaltes.

Malgrat la capacitat d'infectar a les persones sigui baixa, s'han registrat 125 casos de persones infectades a tot el món, la gran alarma produïda pel H5N1 se deu a que la infecció a humans presenta una alta mortalitat (64 persones de les 125 que han resultat infectades han mort). En aquests moments no s'ha confirmat cap cas de contagi de la malaltia entre humans, els contagis només s'han produït després d'un contacte reiterat amb aus domèstiques malaltes. Tampoc s'ha registrat cap cas d'infecció entre un au silvestre (no de corral) i un ésser humà. El que realment preocupa a la OMS es que el virus H5N1, que ja ha demostrat que pot afectar als humans, s'està expandint

ràpidament per tot el món, augmentant el contacte del virus amb les persones i augmentant el risc de que s'origini un nou virus, específic dels humans, capaç de transmetre's eficientment entre persones i de provocar una pandèmia de grip humana.

Incidència sobre les aus silvestres

Malgrat les aus silvestres, especialment les aquàtiques, pareixien oferir una major resistència a la grip aviar, actuant com a reservori del virus, excepcionalment es poden veure afectades per virus d'alta patogenicitat. Durant el mes de maig del 2005 se detectà un brot mortal de H5N1 en aus silvestres en un llac de la Xina occidental on varen morir milers aus de distintes espècies. Això planteja la possibilitat de que el virus podria haver-se propagat a través de les rutes migratòries de les aus aquàtiques.

El juliol del 2005 se produeixen brots de H5N1 en granges de pollastres de Rússia. Prop de les àrees infectades se troben alguns ànecs i altres aus aquàtiques silvestres que moriren també degut a la malaltia. L'agost de 2005 se produeixen morts d'aus de corral i aus aquàtiques a Kazakhstan . Al mateix mes se confirma que el H5N1 ha causat la mort de 89 aus migratòries en dos llacs de Mongòlia. Entre les espècies afectades se troba l'Ànsar Índic i el Cigne Cantor. L'octubre de 2005 el virus H5N1 és el responsable de la mort d'un gall d'indi de corral en Turquia i se confirma la mort d'aus migratòries a Romania (Cigne Cantor i Agró) i Croàcia (Cigne).

Comerç d'Aus Silvestres

L'any 2004 se trobà el virus H5N1 a dos exemplars d'Àguila Muntanyenca de Nepal introduïts il·legalment a l'aeroport de Brussel·les. Les aus provenien de Tailàndia. Durant el mes d'octubre del 2005, se detectà el virus H5N1 al Regne Unit a un lloro que provenia de Sudamèrica i se sospita que va contreure la malaltia després de restar en quarantena amb aus procedents de Taiwan.

En aquests moments el comerç d'aus amb països on s'han detectat casos de grip aviar està prohibit, i en els casos on excepcionalment està permès, està molt controlat, de manera que és difícil que el virus es propagui per aquesta via.

Mesures de control de la H5N1

La mesura més urgent és controlar l'expansió de la H5N1 entre aus de corral d'Àsia, lloc d'origen de la malaltia, ja que el control de les aus silvestres és impossible. A Europa s'ha d'extremar la vigilància de la presència de H5N1 en aus silvestres i de corral. Els brots de grip aviar de Croàcia, Romania, Rússia i Turquia estan relacionats amb el desplaçament d'algunes espècies d'aus migratòries de zones humides. Com a mesura preventiva, el Ministeri d'Agricultura ha establert unes zones de risc, pròximes a les zones humides on es concentren aquestes aus silvestres possibles portadores del virus, on s'ha prohibit la cria d'aus en llibertat per reduir el risc de contagi entre aus silvestres i de corral. Aquestes mesures s'estableixen per a la seguretat de les aus domèstiques i no deuen considerar-se com a mesures per a protegir la població. No hi ha cap motiu per pensar que les aus migratòries de zones humides poden suposar un perill per a les persones.

Recomanacions per a caçadors, ornitòlegs i totes les persones que poden tenir un contacte directe amb aus silvestres

Comunicar immediatament qualsevol episodi de mortalitat o malaltia que afecti a gran nombre d'aus. És perfectament natural trobar alguna au morta o malalta, però no en grups o concentracions. **En principi, trobar tres o més aus mortes per causes no traumàtiques en un radio de 200 m i un lapse de 48 hores deu considerar-se anormal, i ser comunicat. (112).**

Malgrat que no ha hagut casos de contagi entre aus silvestres i l'ésser humà, s'ha d'evitar tocar aus malaltes o mortes per causa desconeguda (no sols per a la grip, sinó també per altres possibles malalties). Quan ens trobem amb un cas sospitós, avisarem i ens mantindrem allunyats de la zona.

Una recomanació general és aplicar mesures d'higiene personal quan estam en contacte amb aus silvestres. Coses tan senzilles com rentar-se les mans amb sabó abans de menjar o fumar poden prevenir el contagi de moltes malalties, no sols la grip aviar.

Quan estiguem manipulant una au s'ha d'evitar tocar-se la cara i la boca amb les mans brutes. En general, se recomana aplicar mesures d'higiene personal i usar el sentit comú:

- Rentar-se les mans amb sabó o un producte desinfectant després de manipular aus u objectes que hagin estat en contacte amb elles.
- Evitar la manipulació d'exemplars que podrien estar malalts. Sempre hem d'emprar guants de làtex o de vinil quan manipulem una au malalta (per a la nostra seguretat i la de les aus).
- No usar la boca per a subjectar l'au o qualsevol objecte que pugui haver estat en contacte amb ella.
- Protegir qualsevol ferida que pugui entrar en contacte amb un au.
- S'ha de tenir especial cura amb les dejeccions de les aus i extreure la neteja de la roba i els objectes embrutats.
- Les superfícies de treball i els objectes utilitzats s'han de netejar i desinfectar (podem usar sabó i lleixiu).
- Es deurà treballar amb les aus a l'exterior o en llocs amb bona ventilació. Mai manipulem aus silvestres en llocs amb menjar o en estàncies d'ús comú (dormitoris, menjador, etc.).
- No menjar, beure o fumar quan estem manipulant les aus o objectes que han estat en contacte amb elles.

Els exemplars abatuts per al seu consum s'han de preparar tenint en compte les mesures higièniques indicades anteriorment. Tots els estris i superfícies en contacte amb les aus s'han de netejar amb una solució desinfectant (el lleixiu és perfecte per a aquestes tasques). Se recomana una cocció homogènia de la caça, evitant el consum de carn crua o poc feta.

Aquestes recomanacions són d'aplicació general i serveixen per a protegir la nostra salut i la de les aus de qualsevol malaltia contagiosa. Les administracions i responsables de salut animal i humana disposen de protocols específics per a les persones que hipotèticament tinguin que manipular aus amb grip aviar. Davant qualsevol dubte, es deu consultar les autoritats locals, el nostre metge o el nostre veterinari.

Per últim s'ha d'estar atent a qualsevol notificació o avís de les autoritats.

Què és la H5N1?

La grip aviar és causada per un virus d'ARN de la família Orthomyxoviridae. Aquesta família està formada per tres gèneres de virus: A, B i C. Les gripes aviars pertanyen al tipus A. Els virus del tipus A s'han agrupat basant-se en els caràcters antigènics de dues proteïnes superficials que són fonamentals per a la infecció de la cèl·lula hoste:

H – proteïna de gran mida que juga un paper essencial en la virulència

N – proteïna que participa en el transport a l'interior de la cèl·lula hoste

En funció del tipus de proteïna H i N tenim les formes: H5N1, H7N2, etc...